

با تایبتهندی ئابووری کوردستان ... له پیناوی بنیات نانهوی ژیرخانی ئابووری عیراقی ئاینده دا بیت

نهوزاد رهجهب بۆتانی

له گهل نزیک بونهوهی هه‌لگیرساندنی شهر له نیوان عیراق و وولاتیه کگرتوه‌کانی ئەمریکا بیرو بۆچونی هه‌مه لایه‌ن دیتته ناراو له‌سه‌ر ئایندهی عیراق و بارودۆخی ناوچه‌که. . ئەوهی سه‌رنجمان راده‌کیشی تا ئیستا زۆربهی لیک دانه‌وه‌کان زیاتر لایه‌نی عه‌سکهری ده‌خاته سه‌ر رووداو‌ه‌کان و باس له‌ چۆنیته‌ی شه‌ره‌که ده‌که‌ن له‌ گهل گه‌لاله‌ کردنی ئەگه‌ره‌کان چ له‌سه‌ر ئاسقی جیهان و چ له‌سه‌ر ئاسقی هه‌ریمایه‌تی و ناوچه‌ی رۆژ هه‌لات به‌گشتی. . !! به‌لام ئەوهی گرنگه‌ که به‌ هیمنی و ووردی باسی لێوه بکریت لایه‌نی ئابوورییه‌ که شه‌ره‌که ناوه‌رۆکه‌کی له‌ پیناوی ئەم لایه‌نه‌ گرنگه‌یه‌ که رۆژ له‌ دوای رۆژ په‌یتا په‌یتا پلانه‌کانی ئەمه‌ریکا وهه‌نگاوه‌کانی داهاتووی به‌ شیوازی جیا جیا روونی ده‌کاته‌وه. . !!

بۆ نمونه له‌ کاتی‌ک دا باس له‌ کولفه‌ی ئەم شه‌ره‌ مه‌ترسی داره‌ ده‌کریت که‌ خۆی له‌ زیاتر له‌ ۲۰۰ ملیار دۆلار ده‌دات ئەمه‌ریکا ئیستا ده‌ستی کردوه‌ به‌ بانگه‌په‌شه‌ کردنی گه‌وره‌ کۆمپانیا‌کانی خۆی و ده‌یه‌وی بۆندیان له‌ گهل به‌سه‌تی بۆ دووباره‌ بنیات نانی ژیرخانی ئابووری عیراق له‌ دا هاتوودا. . !! وه‌ له‌ لایه‌کی تروه‌ش وا مه‌زه‌نده‌ ده‌کریت که‌ ئەمه‌ریکا له‌ کاتی به‌ریوه‌بردنی عیراق دراوی (دۆلار) بکاته‌ دراویکی سه‌ره‌کی بۆ هه‌موو عیراق له‌ جیاتی دیناری عیراقی. . !!

بیگومان ئەگه‌ر ئەم هه‌والانه‌ راست بن زۆر پرسیار دیتته‌ ئاراسته‌کردن. . . . . له‌م باره‌یه‌وه.

له‌وانه‌ :-

نایا چۆن چاره‌سه‌ری تایبته‌ندی باری دراو له‌ کوردستان ده‌کریت !؟

نایا چۆن جیاوازی نیوان به‌های دینار به‌ هه‌ردوو جۆریه‌وه‌ چاره‌سه‌ر ده‌کریت !؟

نایا له‌سه‌ر چ بنه‌مایه‌ک به‌های دۆلار ده‌ست نیشان ده‌کریت !؟

نایا ئەگه‌ر دراوی عیراقی نوی چاپ بکریت به‌هایه‌که‌ی چۆن ده‌ست نیشان ده‌کریت به‌رامبه‌ر به‌ دۆلار و دیناری چاپ و نه‌سه‌لی !؟

نایا گه‌لی کورد له‌م گۆرانکارانه‌دا مامه‌له‌یه‌کی تایبته‌تی بۆ ده‌کریت له‌ رووی دراوه‌وه !؟

چونکه‌ گه‌لی عیراق به‌ گشتی وه‌ گه‌لی کورد به‌ تایبته‌تی ده‌بی رۆلی خۆی پێدێری وه‌ ئاشکرایه‌ ئیمه‌ی کورد ئەزمونیکی به‌ هیمان هه‌یه‌ چ له‌ باری دراوه‌وه‌ وه‌ چ له‌ باری دووباره‌ بنیات نانی ژیرخانی ئابووری کوردستان له‌ ماوه‌ی (۱۲) سه‌الی رابردوودا وه‌ هه‌موو ئازانه‌کانی (UN) شایه‌دی ئەم راسته‌یه‌ن که‌ کورد توانیویه‌تی به‌ رینگای بریاری (۹۸۶) پرۆژه‌کان به‌ باشترین شیوه‌ به‌ رێوه‌ ببات هه‌رچه‌نده‌ ئیداره‌ی کوردی راسته‌و خۆ له‌ناو بریاری (۹۸۶) دا رۆلی نه‌دراوه‌تی و سه‌ر په‌رشتی جی به‌جی ی راسته‌وخۆی بریاره‌ که‌ش ناکات. . !! وه‌ نه‌شی ویستوه‌ تا ئیستا دراویک چاپ چونکه‌ پا به‌ندی لایه‌نی یاسایی عیراقی بووه‌. . !!

هه‌روه‌ها پێویسته‌ ئەو لیژنانه‌ی که‌ له‌ کۆتایی کۆبونه‌وه‌کانی ئۆبۆزسیونی عیراقی له‌ سه‌لاحه‌دین پیکه‌یترا به‌ تایبته‌تی لیژنه‌ی ئابووری رۆلی خۆی بنویتی له‌ هیمانه‌ دی هه‌یژکی ئابووری تا بتوانی له‌ گهل کۆمپانیا‌کانی وولاته‌ به‌ کگرتوه‌کانی ئەمه‌ریکا هه‌ماهه‌نگی بکه‌ن بۆ دووباره‌ بنیات نانه‌وه‌ی ژیرخانی ئابووری عیراق و سوود له‌ یه‌کتری وه‌رگرن وه‌ باری دراویش له‌ عیراقدایه‌ شیه‌یه‌ک چاره‌سه‌ر بکریت له‌ به‌رژه‌وه‌ندی گه‌لانی عیراقدایه‌ بیت به‌ تایبته‌تی گه‌لی کوردستان که‌ باری دراوی تایبته‌تی به‌خۆوه‌ گرتوه‌ وه‌ جیاوازییه‌کی ته‌واوی هه‌یه‌ له‌ گهل ناوچه‌کانی تری عیراق، هه‌رچه‌نده‌ کوردستان ناماده‌یه‌ له‌ رووی دراوه‌وه‌ بۆ هه‌رگۆرانکاریه‌یه‌ک ئەگه‌ر رووبدات به‌لام ده‌بی گۆرانکاریه‌یه‌که‌ش به‌که‌م ترین زه‌ره‌ر بشکێته‌وه‌ سه‌ر باری دراو له‌ کوردستاندا. . !!

وه‌ ئەم هه‌یه‌ ئابوورییه‌ ده‌کری له‌ واقعی ئابووری ئەمرۆی کوردستان سوودی لی وه‌رگیری چونکه‌ سه‌ده‌ها کۆمپانیا‌مان هه‌یه‌له‌ کوردستان وه‌ ئەمه‌ (۱۲) سه‌له‌ به‌رده‌وامه‌ له‌ کارکردن له‌ ژیر سیاسه‌تی بازاری ئازاد که‌ جیاوازی هه‌یه‌ له‌ گهل ناوچه‌کانی تری عیراق که‌ تا

نیستاش دوورن له سیاسه تی بازاری نازاد وه به شیوهیه کی مهرکهزی چاودیچی ده کرین له ژیر کۆنترۆلی حکومه تی عیراقدا چ له رووی بازرگانیه تی یا به لئینه رایه تی. یاخود له رووی نالوگۆرکردنی دراوه وه.

ههروهها له لایه کی تره وهش نیشانه کان وا دینه ئاراهه که ئابووری عیراق به گشتی وه کوردستان به تایه تی به ره وه به هیچی بروات وه دراوی عیراقی به هایه که ی بهرز بوونه وه یه که به خووه بیخی به تایه تی پاش رووخانی رژیم و لابردنی گهماری ئابووری که هه موو ده رگاگان والا ده بیته بو جهو جۆلی بازرگانیه تی و دروست بوونی هه لی کارکردن و دووباره بنیات نانه وه. .

بۆیه له بهر ئه م بیرو بۆ چونانه ی که له سه ر باری ئابووری عیراق هاتۆته مه زهنده کردن که زۆر لایه نی گرتۆته وه وه به پیخی به رژه وه ندی بۆ چونه کان شی کراوه ته وه وه برپاری کۆتاییش تا ئیستا نادیاره. . !!

بۆیه پیویسته ئیمه ی گه لی کورد تایه ته ندی ئابووری کوردستان به هیز تر بکه ین بۆ ئه وه ی کاریگه رتر بیته له سه ر ئابووری عیراق وه به ریگای ئه و تایه ته ندیه ش سوود به خشینه هه موو گه لانی عیراق به تایه تی له ئاینده دا که هه موو ئابووری ناوچه کانی تری عیراق تیگه لای ئابووری کوردستان ده بیته. .

ئیمه ده بی ئابووری خو مان بپاریژین وه له هه مان کاتدا سوود له م تیگه لایه یه ئابووریه وه ر بگرین. . تا بتوانین بین به هیچیکی ئابووری پته وه له گه ل کۆمپانیا بیانییه کان هه مانه نگی بکه ین. . چونکه ئه و سیاسه ته ئابووریه ی که حکومه تی هه رێمی کوردستان ره چاوی ده کرد له ماوه ی (۱۲) سالدا وه ئیستا ده یکات ده بی ئه نجامه کانی له دا هاتوودا به هیتر و سوود به خشته بیته. .

چونکه له کاتیکدا پرۆژه کانی (۹۸۶) زۆر به یان وه ستاون و لاوازن به لام که رتی تایه ته له کوردستاندا له گه ل ئه گه ری نزیک بوونه وه ی شه ری که نداوی سی یم هه ندی له کاره کانیان به رده وامه. . . . ئه مه ش نیشانه ی به هیچی که رتی تایه ته له کوردستاندا راسته جهو جۆلی بازرگانیه تی ئیستا لاواز بووه له بهر بارودۆخی ناوچه که به گشتی وه کوردستان به تایه تی. . . . به لام ئه گه ر سنوور والا بیته بو بازرگانیه تی وه ئه گه ری شه ره که ش یه که لا بیته وه. . . ئه و جهو جۆلی بازرگانیه تی وه کو جاران به تین ده بیته و بازاری کوردستان ناوه دان ده بیته وه.

نهوزاد رهجه ب بوتانی

نه قیبی

سه ندیکای ئابووریناسانی کوردستان